



**انتخاب خیرالموجودین**  
توضیحات عارف درباره انتخاب مدیران



**ذخایر خالی سوخت نیروگاهها**  
جوابیه شرکت توانیر به روزنامه سازندگی



**آهو کنار خانواده**  
آخرین وضعیت دختر علوم تحقیقات



**مومن به چپ**  
درباره باقر مومن

## درها بسته نیست

مجید تخت‌روانچی، معاون سیاسی وزارت امور خارجه اعلام کرد: ایران درهای مذاکره با دولت ترامپ را باز نگه داشته است



### یادداشت روز

#### تداوم خشونت

خشونت علیه زنان، بدون عقوبت گذاشته می‌شود تا ما همچنان شاهد مرگ و رنج زنانی باشیم که به جرم جنسیت‌شان قربانی می‌شوند



سیمین کاظمی  
جامعه‌شناس

خشونت علیه زنان که تاریخی به درازای فرهنگ تباه‌کننده مردسالاری دارد، هیچ‌گاه برای زنان عادی نبوده و نخواهد شد. یعنی خشونت چیزی نبوده که زنان بخواهند باشد و با آن کنار بیایند. نمی‌توانیم بگویم زنی در هزاره‌ای یا سده‌ای پیش به عنوان بخشی از روتین روزانه کتک‌ش را می‌خورده و بدون آنکه خم به ابرو بیاورد به بقیه کارهایش می‌رسیده است. خیر، آزار و اذیت برای انسان ناگوارترین و بدترین تجربه زندگی است. هیچ‌گاه انسان آن را نمی‌خواهد و برایش عادی نمی‌شود، هرچند به جبر آن را تحمل کند. این مقدمه لازم بود از آن‌رو که وقتی از ماهیت تاریخ‌مند خشونت علیه زنان سخن به میان می‌آید، آن را به عنوان استدلالی برای عادی‌سازی خشونت مبتنی بر جنسیت به کار نبریم و نتیجه نگیریم که تا بوده، همین بوده و کاری هم نمی‌توان کرد. خشونت علیه زنان مسأله‌ای تاریخ‌مند است و شیخ ایدئولوژی مردسالاری بر فراز این تاریخ در گردش است و تا امروز تداوم یافته است. اما در سده‌های گذشته زنان صدایی نداشته‌اند. ملجایی نداشته‌اند که به آن پناه ببرند. حتی قادر نبوده‌اند، تجربه‌شان را ثبت کنند و بنویسند بر آنان چه رفته است چون خط نوشتن نمی‌دانستند و منع‌شان کرده بودند. جامعه مردسالار سنتی به‌گونه‌ای سازمان‌یافته بود که حق روایت در انحصار مردان باشد. مرد باشد که در هیئت شاعر و متکلم و فیلسوف و عالم و نویسنده درباره زن به عنوان مایملک مرد نظر به صادر کند و به مردان دیگر راه و چاه مطیع کردن و تادیب و تنبیه زنان را بیاموزد و خشونت را تئوریزه کند. در تاریخ مردسالاری، خشونت ابزار موجه مردان برای تسلط و کنترل بر زنان بوده است. از زن انسانیت‌زدایی شده و در ردیف بهایم و سیاح قرار داده شده، عقل‌اش انکار شده تا هر نوع نافرمانی و شکایت و عصیان او به نقصان عقل و سرشت حیوانی‌اش نسبت داده شود و آنگاه مرد برای تنبیه و تادیب او را بزند. مرد باید زن را مطیع و رام می‌کرده تا جایگاه فرد است و برتری‌اش را اثبات کند. در فرهنگ مردسالاری زن وقتی مورد تفتد و مرحمت مردان از شوهر تا شاعر و عالم قرار می‌گرفته که انتظار تسلیم و اطاعت را برآورده می‌کرده، هستی خود را همچون برده‌ای به تمامی وقف مرد می‌کرده. آن وقت به عنوان مصاحب شایسته مرد تشویق می‌شده است. خشونت به عنوان ابزار مردسالاری برای نگاه داشتن زن در مرتبه‌ای فرودست و مطیع کردن او طی هزاره‌ها و سده‌ها تداوم داشته است. تنها در دوره مدرن بود که زنان تجربه‌هایشان از خشونت در کنج خانه‌ها و توسط اعضای خانواده را در عرصه عمومی و به مثابه امر سیاسی مطرح کردند و برای مقابله با آن به میدان آمدند. در این دوره آگاهی نوین و رهایی‌بخش از حقوق زنان بود که خشونت به‌عنوان حقی مردانه و ابزاری برای تسلیم زنان به اراده مردانه مورد چون‌وچرا قرار گرفت. حالا در دوره مدرن و با اتکا به حقوق زنان است که می‌دانیم می‌شود و باید به روابط قدرت نابرابر جنسیتی پایان داد و رابطه‌ای مبتنی بر برابری را سامان داد که خشونت در آن جایی نداشته باشد. حال است که می‌دانیم زنان انسانند و از مردان هیچ کم ندارند و نباید اجازه داد، آموزه‌های فرهنگ مردسالاری در اشکال قدیم و جدید واقعیت برابری مرد و زن و انسان بودن را مخدوش کند. با وجود این آگاهی و با آنکه خشونت علیه زنان در دنیای جدید نکوهش و منع می‌شود اما با دریغ و درد واقعیت این است که زنان همچنان به قتل می‌رسند، کتک می‌خورند، تحقیر می‌شوند و دسترسی‌شان به منابع محدود می‌شود. دریغ و درد که مردسالاری و خوی سببانه‌اش همچنان برای بقا مناسب‌اش از زنان قربانی می‌گیرد. زنان در شهر و روستا، زنان از فقیر و دارا، زنان از بی‌سواد و دانشگاهی، از عامی و فرهیخته به دست شوهر، پدر و برادر کشته می‌شوند.

ادامه در صفحه ۸



مافیای فروش فیلترشکن با یک درآمد ۶۰ هزار میلیارد تومانی دو نقش متناقض بازی می‌کند. از یک سو در محافل عمومی از فیلترینگ انتقاد می‌کند و از دیگر سو در محافل خصوصی مخالف رفع فیلترینگ است! با این حال به نظر می‌رسد این مافیا به پایان فعالیت خود نزدیک شده است



رفع فیلترینگ را متوقف کنید!

انواع فیلترشکن موجود است





## دیدگاه: گزارش خارجی

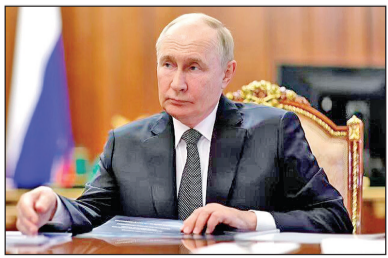
### تقابل اتمی پوتین

رئیس‌جمهور روسیه چرا دکترین هسته‌ای  
به‌روزرسانی شده را امضا کرد؟

ولادیمیر پوتین دکترین هسته‌ای به‌روزرسانی شده روسیه را تایید کرد. این اصلاحات جدید بیان می‌کند اگر روسیه هدف حمله متعارفی قرار گیرد که با حمایت یک کشور مجهز به سلاح هسته‌ای انجام شده باشد، ممکن است به فکر استفاده از سلاح‌های هسته‌ای باشد. ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهوری روسیه روز سه‌شنبه ۱۹ نوامبر (۲۹ آبان ۱۴۰۳) فرمانی را به امضا رساند که به موجب آن، مسکو از این پس اجازه خواهد داشت تا علیه «یک کشور غیرهسته‌ای» به شرط اینکه آن کشور از حمایت قدرت‌های هسته‌ای برخوردار شده باشد از تسلیحات هسته‌ای خود استفاده کند. این تصمیم با هزارمین روز از عملیات نظامی روسیه در اوکراین مصادف است و یک روز پس از موافقت واشنگتن برای استفاده کیف از موشک‌های دوربرد آمریکایی علیه تأسیسات نظامی روسیه در خاک روسیه گرفته می‌شود. این دکترین به روز شده هسته‌ای روسیه، تهدیداتی که کرملین را به فکر حمله هسته‌ای وادار می‌کند، ترسیم و بیان می‌کند که هر گونه حمله با موشک‌های متعارف، پهپادها یا هواپیماهای دیگر می‌تواند مطابق با این معیارها در نظر گرفته شود. همچنین گفته شده که هرگونه تجاوز به روسیه توسط کشوری که عضو یک ائتلاف است از دید مسکو به عنوان تجاوز به روسیه توسط کل آن ائتلاف تلقی خواهد شد.

کرملین پیش‌تر در روز سه‌شنبه اعلام کرده بود که تغییری در دکترین هسته‌ای روسیه تنظیم شده و در صورت لزوم رسمیت خواهد یافت. این امر نگرانی مسکو در مورد تصمیم اخیر آمریکا در مورد حملات موشکی از اوکراین را نشان می‌دهد. «دمتری پسکوف، دبیر مطبوعاتی کرملین در اظهاراتی که روز سه‌شنبه منتشر شد به خبرگزاری دولتی تاس گفت: «اصلاحات دکترین هسته‌ای روسیه اساساً آماده است و در صورت لزوم رسمیت خواهد یافت». کرملین روز دوشنبه خبرهای منتشر شده غیررسمی درخصوص تصمیم دولت جو بایدن، رئیس‌جمهوری ایالات متحده مبنی بر اجازه دادن به اوکراین برای شلیک موشک‌های آمریکایی به عمق روسیه را «بی‌پروا» خواند و هشدار داد که مسکو تلاقی خواهد داد. روسیه که ۱۰۰۰ روز پیش تهاجم تمام‌عیار خود به اوکراین را آغاز کرد، بارها هشدار داده است که غرب از طریق بازی با محدودیت‌هایی که یک قدرت هسته‌ای ممکن است تحمل کند یا نه با آتش بازی می‌کند. ولادیمیر پوتین در ماه سپتامبر گفت که مجوز غرب در مورد استفاده کیف از موشک‌های دوربرد به معنای «مشارکت مستقیم کشورهای ناتو، ایالات متحده و کشورهای اروپایی در جنگ اوکراین» است چراکه عملاً زیرساخت‌های نظامی و پرسنل ناتو در هدف‌گیری و شلیک موشک‌های یاد شده دخیل خواهند بود. تصمیم جو بایدن پس از ریزش‌های چندین ماهه ولودیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهوری اوکراین برای استفاده از سلاح‌های آمریکایی برای حمله به سایت‌های نظامی روسیه در اعماق خاک روسیه اتخاذ شد. رویترز گزارش داده که تصمیم ایالات متحده عمدتاً در پاسخ به استقرار نیروهای زمینی کره‌شمالی در خاک روسیه گرفته شده است. روسیه جنگ خود در اوکراین را یک «عملیات ویژه نظامی» می‌خواند، درحالی که کیف و متحدان غربی‌اش آن را یک «غصب سرزمینی بی‌دلیل و امپریالیستی» می‌نامند. نین‌وهای روسی هم‌اکنون حدود یک‌پنجم خاک اوکراین را در تصرف خود دارند و اخیراً به سرعت درحال پیشروی سرزمینی هستند. هزاران نفر در جنگ کشته شده‌اند که اکثریت قریب به اتفاق آنها اوکراینی هستند. پوتین تنها چند هفته قبل از برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکا در ماه نوامبر دستور داد که دکترین هسته‌ای روسیه را تغییر دهند تا بگوید هر حمله متعارف به روسیه یا کمک یک قدرت هسته‌ای می‌تواند به‌عنوان حمله مشترک به روسیه در نظر گرفته شود.

یورونیوز



### تهدید چین در بروکسل

آنالنا بروک، وزیر امور خارجه آلمان در جریان نشست بروکسل با حضور وزرای خارجی کشورهای عضو اتحادیه اروپا، چین را به وضع تحریم‌های بیشتر تهدید کرد. در این نشست وزرای خارجه کشورهای عضو اتحادیه اروپا درباره اطلاعات اخیر صحبت کردند که مدعی شده، چین در حال تأمین کمک‌های نظامی برای روسیه در جنگ با اوکراین است. بروک مدعی کمک‌های پهپادی چین به روسیه شده است.

## مجید تخت‌روانچی، معاون سیاسی وزیر خارجه در گفت‌وگو با فایننشال تایمز اعلام کرد که ایران درهای مذاکره با دولت دونالد ترامپ را باز نگه داشته است

خارجه گفت: دولت ترامپ ادعا کرد که در (دولت نخست) ایران را به میز مذاکره می‌آورد اما نتوانست. بستگی به خودشان دارد که همان رویکرد را برای ۴ سال دیگر اتخاذ کرده و دوباره شکست بخورند. با این حال این یک کار غیرمنطقی است.

تخت‌روانچی در ادامه گزارش‌های اخیر در مورد دیدار امیرسعید ایرانی، سفیر ایران در سازمان ملل با ایلان ماسک، کارآفرین آمریکایی و متحد نزدیک ترامپ را تکذیب کرد و گفت: چنین دیداری انجام نشده است. اگر چنین دیداری برگزار می‌شد بسیار شفاف عمل می‌کردیم. وی افزود که سفیران ایران معمولاً با چهره‌های غیررسمی مانند دانشگاهیان ملاقات می‌کنند. معاون سیاسی وزیر خارجه کشورمان درباره پرونده شهادت سردار قاسم سلیمانی نیز گفت: قوه قضاییه ما روند قانونی را آغاز کرده و بر اساس اصولمان این مسیر را ادامه خواهد داد. تخت‌روانچی



گفت: ما به حمایت از جنبش مقاومت ادامه می‌دهیم. این سیاست جمهوری اسلامی است و تغییر نخواهد کرد.

### اروپا و رویارویی جدید؟

اظهارات معاون سیاسی وزیر خارجه کشورمان به صورت واضح این پیام را مخابره می‌کند که تهران در حال رصد وضعیت موجود است و تازه با ورود ترامپ به کاخ سفید (۲۰ ژانویه ۲۰۲۵) باید منتظر بود و دید که اقدامات واشنگتن چگونه در قبال ایران اجراء خواهد شد. نکته مهم در اظهارات تخت‌روانچی اشاره به بی‌اثر بودن «توری فشار حداکثری» است. او صراحتاً و با استناد به تجربه دولت اول ترامپ در میانه سال‌های ۲۰۱۶ تا ۲۰۲۰ به این مساله پرداخت که تکرار همان سناریوی قدیمی می‌تواند به هر ترتیب باز هم به شکست منجر شود که در خصوص فروش نفت ایران هم بدان اشاره کرد. در این میان باید توجه شود که ترامپ و تیم وی با اعمال این فشارها در دور اول ریاست جمهوری خود نتوانستند ایران را از این طریق پای میز مذاکره بیاورند و به همین دلیل است که در داخل ایران و حتی ایالات متحده به دنبال آن هستند تا به وی بفهمانند که برای مذاکره، اعمال محدودیت‌های سختگیرانه علیه تهران نتیجه عکس خواهد داد. با تمام این مسائل اما در اروپا، اتفاقات دیگری در حال رخ دادن است و به نوعی شاهد آن هستیم که این کشورها باز هم در حال تکرار یک سناریو قدیمی یعنی «اعمال تحریم» هستند. به عنوان مثال (دوشنبه) شورای اروپا با تکرار ادعای حمایت نظامی ایران از جنگ روسیه در اوکراین و آنچه گروه‌های مسلح و نهادها در منطقه غرب آسیا و دریای سرخ خوانده شده، تحریم‌های تازه‌ای را علیه افراد و نهادها ایرانی اعمال کرد. به گزارش ایسنا در بیانیه شورای اروپا در این باره آمده است: این اقدام اضافی استفاده از کشتی‌ها و بنادر برای انتقال هواپیماهای بدون سرنشین (پهپادها) ساخت ایران، موشک‌ها و فناوری‌ها و قطعات مرتبط با ایران را هدف قرار می‌دهد. شورای اروپا

### مخمصه قضایی بی‌بی

دکتر نخست‌وزیر اسرائیل از سرویس اطلاعات عمومی (شاباک) خواست برای عدم حضور او در جلسات بررسی پرونده‌های فسادش در دادگاه، گزارش امنیتی صادر کند. قرار است بنیامین نتانیاهو دوم‌دسامبر جهت بررسی پرونده‌های فساد از جمله پرونده رشوه، خیانت در امانت و کلاهبرداری در دادگاه حاضر شود. دفتر نتانیاهو درخواستش را اینگونه توجیه کرد که نتانیاهو نمی‌تواند برای مدت طولانی در مکان ثابت و عمومی حاضر شود.

## درها بسته نیست

گروه بین‌الملل: دو هفته از پیروزی دونالد ترامپ در انتخابات ریاست جمهوری آمریکا می‌گذرد و همچنان جهان در حال تحلیل آینده روابط با دولت دوم وی هستند. در اروپا نگرانی‌ها از بازگشت «غول نیویورک» به صورت واضح قابل رویت است. چینی‌ها هم با حدث و گمان آغشته به شک و تردید در حال رصد رفتار دولت دوم ترامپ هستند. روس‌ها هم به نوعی سعی می‌کنند که کمتر از حد معمول خود را خوشحال نشان دهند؛ چراکه در این کشور هم دوگانه‌هایی در خصوص روابط آتی مسکو-واشنگتن وجود دارد که یکی از اصلی‌ترین موضوعات آن جنگ اوکراین است؛ چراکه وضعیت روس‌ها در شرایط فعلی همانند سال ۲۰۱۶ تا ۲۰۲۰ است که ترامپ در اتاق بیضی کاخ سفید حضور داشت، نیست. در منطقه هم کشورهای عربی سعی کرده‌اند از ۴ سال پیش ارتباط خود با تیم ترامپ (به خصوص جرد کوشنر، داماد وی) را در حوزه اقتصادی حفظ کنند و گفته شده که معاملات سنگین تجاری در این مدت میان آنها جریان داشته که همین موضوع باعث تحکم روابط میان این دو طیف شده و حالا هم آنها آرام به گوشه‌ای نشسته‌اند و منتظر تکیه زدن مجدد ترامپ بر صندلی قدرت هستند. در اسرائیل هم تکلیف مشخص است و نتانیاهو امید دارد که با پیروزی مجدد رفیق دیرینه خود، بتواند از این مخمصه خارج شود. در ایران هم اوضاع و احوال به صورتی دیگر است. عده‌ای اعتقاد دارند که ترامپ و گزینه‌های «فول محافظه‌کار» وی برای کابینه جدیدش راهی برای مذاکره باقی نمی‌گذارند و باید تقابل در صدر فهرست اقدامات متقابل به اشکال گوناگون قرار گیرد و دسته‌ای دیگر هم معتقدند که باید با این تیم و ترامپ مذاکره کرد؛ به شرطی که منافع ملی ایران تأمین شود. در همین زمینه مجید تخت‌روانچی، معاون سیاسی وزیر خارجه کشورمان در مصاحبه خود با روزنامه فایننشال تایمز اعلام کرده که ایران باب مذاکره با دولت دونالد ترامپ را باز نگه داشته اما در همین راستا هشدار داد که هرگونه تلاش واشنگتن برای اعمال دوباره سیاست فشار حداکثری و کسب امتیاز از ایران شکست خواهد خورد. به گزارش ایرنا، معاون سیاسی وزیر امور خارجه ایران به فایننشال تایمز گفت که تهدید و ارعاب در (رفع بن‌بست دیرینه ایران و غرب بر سر برنامه هسته‌ای تهران بی‌اثر خواهد بود. تخت‌روانچی با زود هنگام خواندن گمانه‌زنی در مورد محاصره تعامل احتمالی میان ایران و آمریکا در دولت ترامپ، افزود: در مورد مذاکرات، لازم است که سیاست آمریکا را ملاحظه کرده و تصمیم بگیریم که چگونه به آن واکنش نشان دهیم. در حال حاضر مساله اصلی آن است که دولت جدید چه رویکردی در قبال ایران، مساله هسته‌ای، امنیت منطقه و خاورمیانه خواهد داشت.

معاون سیاسی وزیر خارجه جمهوری اسلامی ایران در ادامه گفت: برجام هنوز می‌تواند مبنای مذاکرات بوده و با به‌روزرسانی، واقعیت‌های جدید را منعکس کند. بارها اعلام کرده‌ایم که اگر طرف‌های دیگر عمل به تعهدات خود را از سر بگیرند، ما نیز مایلیم که چنین کنیم. وی افزود: همان‌طور که (با آن توافق) ثابت کردیم، ما طرفدار مذاکرات هستیم. اما چه کسی در گذشته مذاکرات را به شکست کشاند؟ دولت ترامپ بود که حاضر به مذاکره نبود. تخت‌روانچی همچنین هشدار داد که اگر ترامپ دوباره رویکردی سختگیرانه در پیش گیرد، «فشار حداکثری با مقاومت حداکثری روبرو خواهد شد».

این دیپلمات ارشد ایران گفت: ما به دور زدن تحریم‌ها ادامه خواهیم داد؛ به شرکای تجاری خود تنوع خواهیم داد و روابط منطقه‌ای خود را برای حفظ آرامش تحکیم خواهیم کرد. تخت‌روانچی در زمینه احتمال تحریم‌های شدیدتر نفتی علیه ایران در دولت دوم ترامپ گفت: گرچه ممکن است تحولاتی رخ دهد اما منجر به تغییرات چشمگیر نخواهند شد. اگر دولت ترامپ تصمیم بگیرد که دوباره سیاست فشار حداکثری را در بازافت دنبال کند حتماً شکست خواهد خورد. در دنیای امروز هیچ کشوری نمی‌تواند شروط خود را بر کل جامعه جهانی دیکته کند. وی افزود: در حال حاضر امیدواریم که او (دونالد ترامپ) آن اشتباه را تکرار نکند چراکه نتیجه آن تفاوتی نخواهد کرد. معاون سیاسی وزیر امور

دریچه: تحلیل عادات

فراموشی تعلق‌ها

بی‌اعتنایی و عدم حمایت صنفی چرا؟



حسن محرابی  
پژوهشگر

یکی از مهم‌ترین موضوعاتی که در زندگی با آن همواره سروکار داریم موضوع حمایت از هم‌دینگر است. از حمایت‌های ساده بگیریم مثل تعارف صندلی به یک کهن‌سال تا حمایت مالی از دیگران. در برخی موارد هم این انتخاب مراتب بالاتری دارد. در این مرحله تعلق به یک گروه اجتماعی شغلی یا صنفی موجب می‌شود که افراد بیشتر به حمایت از هم توجه کنند. به عنوان مثال اگر کسی درخواست ملاقات با ما را داشته باشد به او احترام گذاشته و از ملاقات با او ابراز خرسندی خواهیم کرد اما اگر او از اقوام یا دوستان و یا هم‌صنفی‌های نزدیک باشد و بخواهیم او را تحویل بگیریم، شام یا ناهار نگاهش داشته و وقتی هم که می‌رود یک کادو به او می‌دهیم. این روش نشانگر صمیمیت و اوج ارتباط انسان‌ها در یک جامعه است. متأسفانه باید ابراز کرد، حمایت اجتماعی به‌ویژه در گروه‌های اجتماعی و صنفی بسیار ضعیف شده است. در به‌وجود آمدن چنین وضعیتی، طیفی از عوامل تأثیرگذار از جمله تضعیف وابستگی‌های فکری و عاطفی، مسایل سیاسی، اجتماعی-اقتصادی، فرهنگی و حتی رسانه‌ها از رسمی گرفته تا شبکه‌های مجازی، نقش دارند. از طرف دیگر ارتباطات رودر و چهره به چهره نیز تضعیف شده و این موضوع منجر به تضعیف روابط احساسی شده است. به بیان دیگر دورافتادگی مردم از هم و البته این احساس کاذب که «ایم‌ادم» یا «لایک‌ش کردم» موجب شده تصور کنیم، روابط انسانی ما با دیگران مانند سابق است درحالی که رابطه چهره به چهره (به‌ویژه در میان ایرانی‌ها و شرقی‌ها) نقش اساسی در دوام وقوام روابط اجتماعی داشته است. درک اهمیت تقلیل سطح روابط انسانی ما را قادر می‌سازد، متوجه شویم که چگونه ویژگی‌های شخصی، شایستگی‌ها و ویژگی‌های عاطفی، اقتصادی و اجتماعی بر ادراکات و ترجیحات افراد نسبت به یکدیگر تأثیر می‌گذارد. علاوه بر این ما نقش تأثیر اجتماعی از جمله تأثیر شبکه‌های اجتماعی، خانواده و جامعه را در شکل‌دهی رفتار افراد نباید فراموش کنیم. یکی از مهم‌ترین دلایل کاهش اعتماد و حس کمک به دیگران رابطه بین وضعیت اجتماعی-اقتصادی و تصمیمات افراد است که البته موضوعی پیچیده و چندوجهی است اما به برخی از دلایل می‌توان اشاره کرد. درآمد: درآمد می‌تواند عامل مهمی در تصمیم‌گیری افراد در زمینه مشارکت عملی باشد. تحقیقات نشان داده، سطح درآمد می‌تواند ترجیحات فرهنگی و رفتار اجتماعی را به روش‌های مختلف شکل دهد. افراد با درآمد بالاتر در مقایسه با افرادی که درآمد کمتری دارند، تمایل بیشتری به مشارکت دارند. **تحصیلات:** تحصیلات می‌تواند تأثیر قابل توجهی بر تصمیم‌گیری افراد و حمایت از دیگران داشته باشد. در واقع افراد با سطح تحصیلات بالاتر احتمال بیشتری برای حمایت از دیگران دارند. از طرف دیگر این مشارکت فزاینده به آن‌ها اجازه می‌دهد تا تأثیر بیشتری بر روند زندگی خود داشته و تصمیماتشان را بر اساس درک آگاهانه‌تری از موضوعات مورد نظر شکل دهند. **آموزش:** نکته مهم دیگر موضوع آموزش است. افراد در خانواده، گروه‌های اجتماعی و صنفی باید آموزش مناسب برای هم‌کاری و هم‌پاری دیده باشند زیرا آموزش آن‌ها را به مهارت‌های تفکر انتقادی، دسترسی به اطلاعات و درک وسیع‌تر از مسائل اجتماعی مجهز می‌کند که می‌تواند در تصمیم‌گیری‌های آن‌ها نقش داشته باشد.

**ایدئولوژی سیاسی:** ایدئولوژی سیاسی به مجموعه‌ای از باورها، ارزش‌ها و اصولی اطلاق می‌شود که دیدگاه فرد را در مورد مسائل اجتماعی، اقتصادی و سیاسی شکل می‌دهد. این ایدئولوژی‌ها اغلب با احزاب یا جنبش‌های سیاسی خاص هم‌سو هستند. مشارکت اجتماعی یا حمایت از دیگران باید جایگاه ویژه‌ای در این رویکردهای اعتقادی داشته باشد.

**ویژگی‌های شخصیتی:** ویژگی‌های شخصیتی نیز می‌تواند نقش مهمی در شکل‌دهی به تصمیمات افراد داشته باشند. در واقع ویژگی‌های شخصیتی خاص با جهت‌گیری‌های فرهنگی و اجتماعی خاص و حمایت از دیگران مرتبط است. به عنوان مثال افراد با سطوح بالاتری از دیدگاه‌های هم‌پاری تمایل بیشتری به پذیرش ایده‌های جدید دارند و به احتمال زیاد از دیگران حمایت می‌کنند.

**هویت اجتماعی:** هویت اجتماعی نقش مهمی در شکل دادن به تصمیمات افراد دارد. هم‌ذات‌پنداری افراد با گروه‌های دیگر می‌تواند بر رفتار اجتماعی آنها تأثیر بگذارد. اما در واقع نقش و کارکرد حمایت اجتماعی زمانی ملموس‌تر می‌شود که یک فرد درخواست حمایت کند اما جوابی نگردد. در این زمان کاملاً روشن می‌شود که حمایت اجتماعی می‌تواند به ما کمک کند تا با موانع کنار بیاییم، مشکلات خود و دیگران را حل کنیم، عزت نفس را بهبود بخشیم و حتی مشکلات سلامتی و استرس را در جامعه مدیریت کنیم.

غم موزه

تهدید آثار موزه هنرهای معاصر تهران و لزوم پاسخ‌گویی مسئولان



امید شلمانی  
هنرمند هنرهای تجسمی

در جریان بازدید از نمایشگاه «چشم در چشم» در موزه هنرهای معاصر تهران، آسیب‌های جدی بر برخی از آثار هنری گنجینه موزه شامل تاب برداشتن و اعوجاج‌های شدید در آثار، کپک‌زدگی، باقی ماندن رد رطوبت بر شیشه و شکستگی قاب و ... در آثاری از هنرمندان مشهور جهان مانند «اندی وارهول»، «هانری ماتیس»، «روی فاکس لیکنتستاین»، «پیر بونار»، «چاک کلوژ»، «آدوارد مونش»، «آنتونیو سائورا»، «سالوادور دالی»، «خوان میرو» و «علی‌رضا اسپهبد»، توجه و حیرت نویسنده را به خود جلب کرده که سوالات مهمی را درباره شیوه نگهداری این آثار مطرح می‌کند.

با توجه به این که برخی آثار چاپ‌هایی با نسخه محدود و دارای ارزش مادی در بازارهای جهانی بوده و برخی مانند آثار «وارهول» اصل اثر محسوب می‌شود، پرسش اصلی این است که چگونه آثاری با این ارزش هنری و تاریخی دچار چنین آسیب‌هایی شده‌اند؟ آیا مسئولان موزه در دوره‌ای که چنین اتفاقی افتاده از این موضوع آگاه بوده‌اند و آن را از آذسان عمومی مخفی کرده‌اند یا از موضوع کلاً بی‌اطلاع بوده و در پست اشتباهی به مسئولیت برگزیده شده‌اند؟

آیا این حادثه تنها بخش کوچکی از یک مشکل بزرگ‌تر است و آثار بیشتری در گنجینه موزه دچار آسیب شده و اگر چنین است، لیست این آثار آسیب‌دیده و شدت آسیب چه زمانی برای عموم منتشر خواهد شد؟ نکته مهم دیگر این است که در شیوه نگهداری این آثار چه تغییرات عمده‌ای صورت گرفته که باعث بروز چنین مشکلاتی شده است؟ این تغییرات چه بوده و چه عواملی در بروز این آسیب‌ها نقش داشته است و مسئولان جدید موزه چه اقداماتی برای رفع این مشکل انجام داده یا در نظر دارند؟

آیا شرایط نگهداری آثار هنری در موزه مطابق با استانداردهای جهانی است؟ و اگر چنین ادعایی وجود دارد باید پرسید با کدام استاندارد جهانی این آسیب‌ها قابل توجیه است و مسئولیت این اتفاقات متوجه چه کسانی است و آیا مسئولان فرهنگی و هنری کشور پاسخ‌گویی این کوتاهی‌ها هستند؟ آیا می‌توان با عباراتی چون «حادثه غیرقابل پیش‌بینی» و «قدیمی بودن آثار» از کنار این موضوع گذشت؟

چرا پس از این اتفاقات مسئول گنجینه و مدیر وقت موزه توییح و عزل نشده‌اند و حتی مسئول گنجینه هم‌چنان در پست سابق خود در حال خدمت است؟ آیا این اشخاص ناکارآمدی خود را با وضعیت به بار آمده برای مقامات بالادستی خود ثابت نکرده‌اند؟ آیا این گونه اهمال‌کاری‌ها در مواردی که موضوع منافع فرهنگی عمومی و بیت‌المال مطرح است، قابل گذشت و نادیده گرفتن است؟

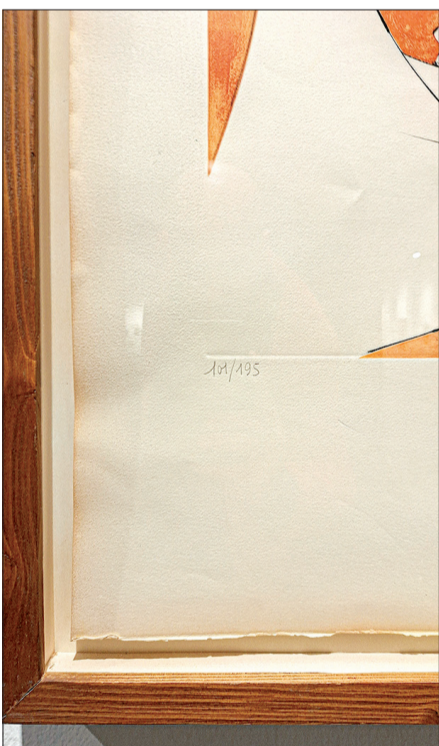
آثار هنری موجود در گنجینه موزه، تنها متعلق به یک فرد یا نهاد خاص نیست؛ بلکه تمام و کمال آن میراث فرهنگی این ملت به شمار می‌آید و باید با نهایت دقت و حساسیت از آن‌ها محافظت شود. با نگاهی به دیگر موزه‌های معتبر جهانی، خواهیم دید که قدمت یک اثر به هیچ‌وجه دلیل موجهی برای آسیب دیدن آن نیست. این موزه‌ها با استفاده از فناوری و دانش روز، شرایطی را فراهم می‌کنند تا آثار هنری برای نسل‌های آینده حفظ شود.

در شرایط کنونی، شفاف‌سازی کامل درباره علت بروز این آسیب‌ها و اقدامات انجام شده برای جلوگیری از تکرار آن از اهمیت فوری و ویژه‌ای برخوردار است. هم‌چنین، مسئولان مربوطه باید پاسخ‌گویی این مسأله باشند چراکه پاسخ‌گو شدن مقصرین این اتفاق می‌تواند در عدم تکرار آن نقش بازدارنده مهمی داشته باشد.

نکته آخر این که آثار هنری مانند تمام اشیاء بی‌جان توان و تحمل محدود و مشخصی دارند و مانند انسان از گوشت و پوست و استخوان نیستند که در زیر فشار سوءمدیریت‌ها و بی‌مسئولیتی‌های ناشی از تقسیم پست و مقام بین افراد نالایق، دوام بیآورند و خود را تکثیر کنند. به امید روزی که وضع و اوضاع بهتر شود تا شخصی لایق به مقام مدیریت فرهنگی کشور برسد.



نابو متفکر توانا ۱۹۶۶ از خوان میرو؛ تاب برداشتن و اعوجاج شدید در اثر رد رطوبت بر روی شیشه که در قسمت‌های مشکی در خط میلیبی سمت راست و بالای تصویر کاملاً مشهود است. در نمای بسته‌تر از اثر هم می‌توانیم به غیر از اعوجاج ایجاد شده به دلیل رطوبت، شکستگی قاب را نیز در سمت چپ تصویر ببینیم.



نابو Butterflies Of Anti-Matter از سالوادور دالی؛ اعوجاج‌های شدید در اثر و شکستگی و آسیب‌های شدید بر سطح اثر که در این دیتیل بیشتر مشخص است. در عکس دوم اعوجاج‌های شدید اثر و شکستگی از زاویه‌ای دیگر قابل مشاهده است.



پرتره مانو و پرتره میک چکر از اندی وارهول؛ آسیب‌های جدی و اعوجاج‌های شدید در این دو اثر هم قابل مشاهده است.









نابودی آسفالت

مهدی پیرهادی، عضو شورای شهر گفت: تاکنون ۱۰ هزار میلیارد تومان برای توزیع آسفالت هزینه شده است. این آسفالت باید با کیفیت باشد و ضمانت‌های لازم برای افزایش طول عمر داشته باشد. در فصل زمستان از شن و نمک در معابر استفاده می‌شود که این نمک آسفالت را از بین می‌برد. ۱۰ هزار میلیارد تومانی که از جیب مردم هزینه شده نباید با شن و نمک از بین برود.



منتفی شد!

با اعلام دبیر ستاد انتخابات کشور دوره هفتم شوراهای اسلامی شهر و روستا در ۳۰ خرداد برگزار خواهد شد و با این شرایط عمر شورای ششم در خرداد ماه سال آتی به پایان خواهد رسید. طبق جدول زمان‌بندی، اولین جلسه ستاد انتخابات در روز شنبه سوم آذر ماه ۱۴۰۳ با حضور رئیس ستاد انتخابات و اعضای آن شکل خواهد گرفت و حتماً اطلاع‌رسانی لازم درخصوص مواعید بستن و موارد دیگر انجام خواهد شد.



آزاد شد

دفتر مقررات صادرات و واردات سازمان توسعه تجارت از آغاز رجیستری گوشی‌های آیفون خبر داد و تاکید کرد که امکان ثبت تلفن همراه با نشان تجاری اپل با رویه مسافری فراهم شده است. همچنین آمده که جهت ثبت گوشی‌های تلفن همراه با مدل‌های فوق که قبل از تاریخ مصوبه فعال شده‌اند رویه دیگری در نظر گرفته و تا اطلاع ثانوی از ثبت آنها در رویه مسافری خودداری شود.

آهو کنار خانواده

سرخنگوی قوه قضائیه می‌گوید که دختر علوم تحقیقات به خانواده‌اش تحویل داده شده است

**گروه اجتماعی:** دیروز اصغر جهانگیر، سرخنگوی قوه قضائیه در پاسخ به پرسشی درباره وضعیت آهو دریایی (دختر منتسب به دانشگاه علوم تحقیقات) اعلام کرده که «با توجه به اینکه فرد بیمار بوده و به بیمارستان اعزام و مشخص شده که بیمار است الان تحویل خانواده‌اش شده است. خانواده‌اش مشغول مراقبت و تیمارداری او هستند و هیچ پرونده‌ای در دستگاه قضایی برای او تشکیل نشده است».

او گفته که «حراست دانشگاه را نمی‌دانم اما در قوه قضائیه پرونده‌ای تشکیل نشده است». روز دوشنبه نیز وحید شریعت، رئیس انجمن علمی روانپزشکان ایران نیز در شبکه اجتماعی ایکس با تایید این خبر نوشت: «دو روز از ترخیص دختر علوم و تحقیقات و تحویل دادنش به خانواده می‌گذرد اما هنوز عده‌ای دارند، سعی می‌کنند از این حادثه بهره‌برداری سیاسی کنند، لطفاً امر درمانی را سیاسی نکنید».

روز شنبه ۱۲ آبان انتشار ویدئویی از یک دختر دانشجو در شبکه‌های اجتماعی بازنایب گسترده‌ای را به دنبال داشت. براساس تصاویر این ویدئو دانشجوی مذکور به صورت برهنه درحالی که تنها لباس زیر به تن داشت در محوطه عمومی دانشگاه علوم و تحقیقات تهران راه می‌رفت.

در فضای مجازی ادعاهای مختلفی درباره این اتفاق روایت شده است. ابتدا برخی کاربران ادعا کردند که حراست دانشگاه به این دانشجوی دختر به دلیل پوشش نادرده و او هم در واکنش به برخورد حراست، لباس‌های خود را درآورده است. خیرگزاری فارس، مدعی شده بود: «این دانشجو با لباس نامناسبی در کلاس درس حاضر شده بود که پس از تذکر حراست دانشگاه برای رعایت قانون پوشش در محیط‌های دانشگاهی، برهنه شده و بدون لباس در محوطه دانشگاه تردد کرده است».

روزنامه فرهیختگان روایت دیگری داشت و ادعا کرد که این خانم «مشکل روانی» داشته و در بیمارستان روانی بستری شده است. این رسانه وابسته به دانشگاه آزاد، تئوریتی را منتشر کرده که در آن فردی ادعا کرده این خانم همکلاسی او است. بنا به ادعای این کاربر، فرد مذکور «دارای سلامت روان» نیست و «دارای پرونده‌های متعدد انضباطی» معرفی شده است. نکته عجیب اینکه این تئوریت بعد از مدتی پاک شده و کاربر ناشناس دیگری هم همین محتوا را کپی و منتشر کرده است. سیدامیر محبوب، مدیر روابط عمومی این واحد دانشگاهی نیز همان زمان به این ماجرا واکنش نشان داد و در شبکه اجتماعی ایکس گفت که در کلاتری با بررسی «تیم‌های پزشکی» مشخص شده که فرد مذکور «تحت فشار روحی شدید» و «دارای اختلالات روان» بوده است.

بعدتر نوشت که این فرد «به خاطر اختلالات روانی اقدام به فیلم‌برداری از هم‌کلاسی‌ها و استادش می‌کند که با اعتراض آنها رویه‌رو می‌شود. موضوعی که مسبوق به سابقه بوده است. وی پس از اینکه با تذکر دانشجویان و حراست رویه‌رو می‌شود به سرعت خود را به حیاط می‌رساند و اقدام به هتک حرمت می‌کند». محبوب در تئوریت بعدی نوشت که اصلاً ماجرا به خاطر تذکر بی‌حجابی نبوده است: «اقدام منافی عفت دانشجویی خطی نه به دلیل تذکر بی‌حجابی بلکه به خاطر اعتراض



درمان او می‌دانند: «هنوز این مسیر کامل طی نشده تا بتوانیم درباره این موضوع صحبت کنیم. طبق ویدئویی که همسر او منتشر کرده و گفته نیاز به درمان دارد حتماً باید این مرحله طی شود و بعد از آن اقدامات بعدی صورت گیرد. همسر او هم تاکید داشته که به دلیل داشتن فرزند، بهتر است کمتر درباره این موضوع صحبت شود و باید مراقب باشیم که فرزندان آسیب نبینند».

به گفته او نگاه دولت به این موضوع، اجتماعی بوده و نه امنیتی: «بیشتر از اینکه به این موضوع نگاهی امنیتی وجود داشته باشد، نگاه اجتماعی به آن وجود دارد. تلاش می‌شود مشکل این دانشجو به عنوان فردی که دچار مشکلی است، برطرف شود. وزیر علوم دو روز پیش گزارشی در این خصوص مطرح و با دانشگاه آزاد درباره آن صحبت کردند. دانشگاه آزاد

درمان او می‌دانند: «هنوز این مسیر کامل طی نشده تا بتوانیم درباره این موضوع صحبت کنیم. طبق ویدئویی که همسر او منتشر کرده و گفته نیاز به درمان دارد حتماً باید این مرحله طی شود و بعد از آن اقدامات بعدی صورت گیرد. همسر او هم تاکید داشته که به دلیل داشتن فرزند، بهتر است کمتر درباره این موضوع صحبت شود و باید مراقب باشیم که فرزندان آسیب نبینند».

به گفته او نگاه دولت به این موضوع، اجتماعی بوده و نه امنیتی: «بیشتر از اینکه به این موضوع نگاهی امنیتی وجود داشته باشد، نگاه اجتماعی به آن وجود دارد. تلاش می‌شود مشکل این دانشجو به عنوان فردی که دچار مشکلی است، برطرف شود. وزیر علوم دو روز پیش گزارشی در این خصوص مطرح و با دانشگاه آزاد درباره آن صحبت کردند. دانشگاه آزاد



شفاف‌سازی کنید

اما یکی از مطالباتی که شهروندان، فعالان فضای مجازی و حقوق‌دانان مطرح می‌کردند،

ضرورت شفاف‌سازی ماجرا از سوی دولت بود. محسن رزانی، فعال اجتماعی در یادداشتی نوشت: «ای کاش اجازه دهند یک منبع قابل اعتماد و بی‌طرف، گزارشی از آخرین وضعیت (دختر دریا) به جامعه بدهد. این وضعیت «ناتمامی» که در همه کارها در ایران وجود دارد، هم نشانه توسعه‌یافتگی است و هم خیلی به اعتبار و سرمایه اجتماعی نهادهای رسمی آسیب می‌زند».

او ادامه داد که «مثلاً هنوز پس از ۱۰ سال هیچ نهاد رسمی گزارشی درباره نتیجه پرونده اسپیدیاشی به چهره زنان اصفهان نداده است. یا هنوز هیچ گزارشی از تحقیقات رسمی درباره مسمومیت‌های زنجیره‌ای در مدارس دخترانه ایران منتشر نشده است. این «بازبودگی» و «ناتمامی» ظاهراً در کوتاه‌مدت نهادهای مسئول را از فشار اجتماعی و پاسخگویی رها کرده اما در بلندمدت اعتبار آنها را نابود می‌کند».

رزانی گفته که «آن چیزی که الان مایه نگرانی است این است که به ناگاه بینیم، دختر دریا را آورده‌اند پشت تلویزیون که ابراز ندامت کند. اگر متوجه باشند این کار فقط بدبینی جامعه را افزایش می‌دهد. هیچ وجدان بی‌طرفی اعتراضات تلویزیونی را از روی اختیار و صداقت نمی‌داند».

به اعتقاد او «نخستین چیزی که مقامات نیروی انتظامی و قوه قضائیه باید متوجه آن باشند این است که از نظر اکثریت جامعه، او «مجرم» نیست. اگر راست است که رفتار او در واکنش به فشارها و تذکرات درباره پوشش او بوده است باید انگشت اتهام به سوی شیوه‌ها و سیاست‌های رسمی درباره حجاب اجباری گرفته شود. اگر راست است که به علت دیگری مثل دوری از فرزندان تحت تنش روانی بوده است، باز رفتار او ناشی از شرایط نامساعد محیطی و روحی بوده و باید با او همدلی و او را یاری کرد تا از این شرایط خارج شود».

دیدگاه: یادداشت اجتماعی

پتانسیل‌های آرامستان‌ها

توسعه طولی خارج از ظرفیت تهران است



فروش مخلص  
دکتری منظر شهری

از نشانه‌های گسترش شهرها و افزایش جمعیت آنها، افزایش وسعت یا تعداد آرامستان‌های یک شهر است. کلاتر تهران با گسترش طولی (شرقی- غربی) و وسعت پهنه جغرافیایی آن در ساخت مجموعه‌های سکونتگاهی به نام مناطق ۲۲گانه شهر و نیز به دلیل افزایش روزافزون جمعیت، ضرورت تعیین آرامستان‌های جدید را مطرح کرده است. مدیریت شهری از موافقت استانداردهای با احداث ۳ آرامستان جدید در مناطق ۱۵، ۱۸ و ۲۰ شهر تهران خبر داده است. اما علاوه بر نیاز شهر به آرامستان جدید این خبر در حوزه مدیریت توسعه آتی شهر قابل نقد و بررسی است. کلاتر تهران از مجموعه شهرهای بزرگ ایران است که در پهنه وسیع جغرافیایی، حریم آن به صورت طولی تعریف شده است. به دلیل تمرکزگرایی سیاسی- اقتصادی و نیروی انسانی از کلاترهای پرجمعیت و جذاب جمعیت در کشور است. به تناسب افزایش جذب جمعیت، حاشیه‌نشینی و سکونتگاه‌های غیررسمی در آن نیز افزایش می‌یابد. سوال مهم این است که اولویت انتخاب حاشیه‌نشینی یا کم‌توان‌های اقتصادی در کدام بخش شهر بیشتر خواهد بود؟ نقش مکان‌یابی آرامستان‌های جدید در توسعه حریم شهر تهران توسط مدیریت شهری پیش‌بینی شده است؟ در فرهنگ ایران، گورستان (آرامستان) همیشه در فضای بیرون و با فاصله از شهرها مکان‌یابی می‌شده است. قبرستان به دلیل همراه بودن با ذات مرگ و غم، بخشی نجیب و بدون حاشیه در شهرها و زیستگاه‌های اجتماعی است. به دلیل ذات سکوت و غم این مکان، نوع حضور اجتماع در آن متفاوت از دیگر مکان‌های عمومی شهر است و به نوعی فضاهای عمومی ناگفته یا غیررسمی در شهر به شمار می‌آیند که در آن آیین‌های خاصی جاری است. قدمت یک قبرستان، روایت تاریخی از تمدن و حیات شهر است که سنگ قبرها سند آن هستند. مروری تاریخی بر مکان‌یابی آرامستان‌های شهر تهران، علاوه بر شناسنامه تاریخ شهر نشان می‌دهد که این مکان‌ها، آینده‌گرایی در تعیین قلمرو توسعه آتی شهر به شمار می‌آمده‌اند. به این مفهوم که شش در جانی که آرامستان قرار داشته، توسعه بیشتری یافته و پس از آن این مکان به عنوان مکانی آیینی و قابل احترام در قلمرو داخلی شهر قرار می‌گرفته است. از این زمان گورستان به عنوان مکان آیینی- تاریخی شهر شناخته می‌شده؛ اما به گونه‌ای متروک به حال خود رها شده و اثری از پویایی فضای شهری در آنها دیده نمی‌شود. نمونه‌های بارز آن گورستان دولاب، ابن بابویه، ظهیرالدوله و ... در تهران است. آرامستان‌ها در اکثر شهرهای امروز ایران به فضاهایی بساز در مقیاس‌های کلان و خارج از شهرها تبدیل شده‌اند. این فضاها، مکان‌های منظرین و بی‌واسطه فرهنگ و آیین هر منطقه هستند. به واسطه نوع کارکرد و ارتباط مستقیم فرهنگی، عاطفی و آیینی اجتماع با آن از فضاهای پرتدد و نسبتاً امن در شهر به شمار می‌آیند. فضاهایی که از اقبشار مختلف اجتماع در آن حضور داشته و به سبب تردهای مستمر در سطوح اجتماعی مختلف، فعالیت و جریان اقتصادی غیررسمی در آن شکل گرفته است. این جریان اقتصادی، پتانسیل بسیار مهمی در جذب جمعیت جویای کار بسا اقتصادی خرد و اما با گردش مالی پایدار است. از طرفی به واسطه تردد پیوسته به آن و حضور فعال مردم در فضای گورستان از حیث دسترسی به شهر از شبکه‌های فعال حمل‌ونقل عمومی و ارتباطی نیز برخوردارند. بنابراین در یک فرآیند توسعه شهری به دلیل شرایط دسترسی به شهر، امنیت، اقتصاد و شکل‌گیری امکانات حداقلی برای زیست، اطراف آرامستان‌ها، اولین کاندیداهای جذب اجتماع مهاجر یا کم‌توان اقتصادی بوده و کم‌کم سکناگرایی در آن وجه غیررسمی، وجه رسمی و حقیقی به خود می‌گیرند. از این جهت آرامستان‌ها یک پتانسیل و ظرفیت نامرئی برای توسعه شهر هستند که با اثربخشی وجه فرهنگی- آیینی اجتماع در این فضاها به صورت خودمحور، تدریجی و ناملموس به مرور جزو حریم شهر تلقی می‌شوند. به صورت «ناگفته و ناوشسته»، این یک فرصت مناسب برای مدیریت شهری در توسعه‌های خارج از ظرفیت قلمرو شهرند؛ توسعه‌ای که در تحلیل و نقد «گسترش‌های غیرمجاز شهری» در روند بررسی قرار نمی‌گیرد و نادیده می‌ماند. توسعه طولی تهران و افزایش مجموعه مناطق و شهرهای ملحق شده به آن، خارج از ظرفیت مدیریت شهر و از معضلات آن است. با وجود تعیین چهار آرامستان جدید در مناطق ۱۵ و ۱۸ و روی محور طولی توسعه شهر، در آینده حریم نامرئی و ناوشته شهر چگونه توسعه می‌یابد؟ آیا مناطق ناهم برده، ظرفیت و توان جذب جمعیت بیشتر و پاسخ به تغییرات ساختار فعالیتی- اجتماعی را خواهند داشت؟ به هر روی، چراغ هشدار توسعه نامرئی و ناوشته در محور طولی تهران و تحولات ساختاری آتی در مناطق چهارگانه میزبان آرامستان‌ها، روشن شده است! دو منطقه منتخب برای احداث آرامستان‌های جدید تهران خارج از محدوده شهر، روی محور طولی قرار دارد و ایجاد آرامستان در حریم آنها، زنگ هشدار برای توسعه خارج از برنامه تهران را به صدا درمی‌آورد.

